

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 17 (686)

2014 m. birželio 7 d.
Kaina 2,25 Lt
Išėina šeštadieniais

Druskininkams – 220 metų

Apie istorijos žingsnius didžiausiame ir seniausiame Lietuvos kurorte pasakoja Seimo narė Kristina Miškinienė _____ 4 p.

Druskininkų savivaldybės tarybos posėdžių salėje surengta mokslinė konferencija „Druskininkų kurorto istorija: 220 metų kelionė į sėkmę“. Renginio metu pagerbti Druskininkų garbės piliečiai Elena Kvaraciejienė, Algirdas Valavičius ir Adelbertas Nedzelskis. Druskininkų meras Ričardas Malinauskas, mero pavaduotojas Linas Urmanavičius ir Seimo narė Kristina Miškinienė įteikė regalias dar trims savivaldybės tarybos posėdyje patvirtintiems garbės piliečiams: tautodailininkui Antanui Česnuliui, UAB „Draugystės sanatorija“ direktorei Violetai Kaubrienei ir Grūto parko įkūrėjui Viliumui Malinauskui

Romo Gurklio nuotr.

Pirminės teisinės pagalbos teikimas

Su Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo nauja redakcija supažindina socialinių problemų analitikas dr. Antanas Petrauskas _____ 9 p.

Ką byloja sostinės jaunimo sveikatos tyrimai

Pokalbis su Vilniaus miesto savivaldybės Sveikatos komiteto darbuotoja Aušra Švilpiene _____ 12 p.

Iš savivaldybių gyvenimo

Miestų gimtadienius atšventė Gargždai, Marijampolė, Kelmė, Kupiškis, Ukmergė, Daugai atsivėrė vasaros pramogoms, Birštonas siūlo 25 naujus būdus gerai praleisti laiką _____ 15–20 p.

DRUSKININKAMS – 220 METŲ. ISTORIJS ŽINGSNIAI

Kristina Miškinienė
Seimo narė

Šalia Druskininkų savivaldybės pastatytas istorinis paminklas Lietuvai

Didžiausias ir seniausias Lietuvos kurortas Druskininkai mini savo jubiliejų. Prieš 220 metų – 1794 m. birželio 20 d. Lietuvos ir Lenkijos karalius Stanislovas Augustas Poniatovskis pasirašė dekretą ir paskelbė Druskininkus gydomąja vietove. Ši data ir laikoma kurorto istorijos pradžia. Sudėtinga, įdomi ir turtinga mūsų kurorto istorija, kurioje persipynė įvairios epochos, valstybės, kurioms skirtingais laikotarpiais priklausė Druskininkai. Kai Druskininkų muziejuje rengėme istorinę konferenciją, medžiagą vežėme iš Varšuvos, Gardino ir Vilniaus archyvų. Aptikome daug gražių atsiliepimų, susižavėjimų Druskininkais nuo pat seniausių laikų. Atnaujintame Druskininkų muziejuje kurortas rūpestingai saugo ir po kruopelytę renka vis daugiau savo istorijos, kad ji būtų perduodama iš kartos į kartą, kad ją žinotų druskininkiečiai ir su ja galėtų susipažinti kiekvienas atvykęs kurorto svečias.

ISTORIJS RATŲ SUKO IŠKILIOS ASMENYBĖS

Minėdami kurorto jubiliejų vėl prisimename pirmuosius mineralinio vandens tyrėjus ir gydytojus: vietos valstietį Praną Suraučių, kuris dar XVIII a. pirmasis pastebėjo stebuklingų vandenų gydomąsias savybes, Gardino farmacininką Rumelį, gydytojus Anicetą Renjė, Ksaverą Volfgangą, Joną Pileckį, dirbusius Druskininkuose XIX a. ir tapusius kurortinio gydymo pradininkais. Vilniaus universiteto profesoriui Ignacijui Fonbergui atlikus ir paskelbus mineralinio vandens cheminės sudėties tyrimus, Rusijos imperatorius Nikolajus I patvirtino Druskininkų kurorto įkūrimo projektą.

XIX a. vidurys–XX a. pradžia – kurorto klestėjimo laikotarpis.

Druskininkai tapo ne tik gydymo sūriaisiais šaltiniais, purvu, kumysu traukos objektu, bet ir pramogų vieta – čia vykdavo koncertai, spektakliai, šokiai. Prieš Pirmąjį pasaulinį karą Druskininkai pagal lankomumą užėmė trečiąją vietą carinėje Rusijoje po Krymo ir Kaukazo.

1924–1939 m. Druskininkuose dirbo jauna gydytoja Eugeniya Levicka, garsi įdiegtomis kurortinėmis naujovėmis ir žinoma kaip istorinio sveikatos parko įkūrėja. E. Levickos įkurtame parke poilsiautojai buvo gydomi saulės, oro ir mankštos procedūromis. Vėliau jos veiklą tęsė, sveiką gyvenimą propagavo garsus Druskininkų gydomosios veiklos inovatorius Karolis Dineika. Malonu, kad šis istorinis parkas šiuo metu atnaujinamas.

Sovietiniais laikais Druskininkų kurortas tapo žinomas visoje Tarybų Sąjungoje. Čia ištisus metus veikė dešimt sanatorijų, o jose vienu metu galėjo gydytis 4 tūkst. svečių. Buvo pastatyta moderni Fizioterapijos gydykla, atnaujintas purvo skyrius, įsteigta kurortologijos tyrimų mokslinė laboratorija, sistemingai siunčiami poilsiautojai kurortiniam gydymui pagal profsąjungų kelialapius. Kartais vasarą kurorte pritrūkdavo vietų net pas vietos gyventojus.

KURORTO NUOPUOLIAI IR ATGIMIMAS PO NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO

Po Nepriklausomybės paskelbimo, praradus Tarybų Sąjungos rinką, Druskininkai susidūrė su dideliais sunkumais. Poilsiautojų srautai sumažėjo iki 40 tūkst. per metus, žiemą sanatorijų užimtumas siekė tik 20–30 procentų. Po administracinės teritorinės

reformos, prie miesto prijungus Leipalingio ir Viečiūnų seniūnijas, nedarbo lygis savivaldybėje išaugo iki 30 procentų.

2000 metais, kai savivaldybei pradėjo vadovauti meras Ričardas Malinauskas, vietos taryboje buvo nuspręsta imtis aktyvių veiksmų atnaujinant pasenusią kurorto infrastruktūrą, plėsti paslaugų spektrą visai šeimai, stiprinti rinkodaros veiklą, kad Druskininkai galėtų sėkmingai dirbti ištisus metus rinkos ekonomikos sąlygomis. Rengiant Druskininkų plėtros strategiją ir ją įgyvendinant aktyviai dalyvavo verslo atstovai, nevyriausybinės organizacijos, savivaldybėje esančios įmonės, įstaigos ir organizacijos. Visa bendruomenė patikėjo ir prisidėjo prie Druskininkų atgimimo.

Per pastarąjį dešimtmetį verslininkų pastangomis buvo iš esmės atnaujintos visos kurorto sveikatinimo įstaigos, atidaryti modernūs SPA centrai: „SPA Vilnius“, „Grand SPA Lietuva“, „Eglė+“ ir „Draugystės“ sanatorija. Steigėjų ir pačių įstaigų ištekliais atsinaujino sanatorijos „Saulutė“, „Baltarusija“, „Dainavos“ centras. Kurorte atidaryta daug naujų viešbučių, svečių namų, restoranų ir kavinių. Savivaldybės iniciatyva kurorte pastatytas modernus Vandens pramogų parkas, Slidinėjimo arena po stogu, rekonstruotas gydyklų pastatas, įrengti sporto, turizmo ir verslo informacijos, socialinių paslaugų, jaunimo užimtumo centrai, atnaujintos savivaldybės įstaigos – mokyklos, darželiai, sveikatos priežiūros įstaigos, biblioteka, muziejus, atnaujinami parkai, skverai, gatvės. Aktyviai veikia kaimo bendruomenės. Įrengtas modernus Viečiūnų bendruomenės centras, atnaujinamas istorinis Leipalingio dvaras. Vyksta sparti daugiabučių namų renovacija, įrengta biokuro katilinė.

Šiandien galima drąsiai teigti, kad Druskininkai – sparčiausiai besivystantis Lietuvos kurortas, prilygstantis geriausiems Europos kurortams. Pernai kurorte apsilankė per 270 tūkst. poilsiautojų. Kurorte nuolat daugėja svečių iš užsienio: Rusijos, Lenkijos, Baltarusijos, Latvijos, Vokietijos ir kitų šalių. Šiandien Druskininkai – tarptautinis, ištisus metus veikiantis, aukštos kokybės sveikatinimo, rekreacijos ir turizmo paslaugas teikiantis balneologinis, purvo, mineralinio vandens ir klimato terapijos kurortas, garsėjantis sanatorinio gydymo tradicijomis, sparčiai besivystančia turizmo paslaugų infrastruktūra.

Šiandieniniai Druskininkai – tai nuopelnas visų druskininkiečių, kurie dirbdami įvairiose srityse ir pareigose nuoširdžiai ir atsakingai atlieka savo pareigas ir taip prisideda prie Druskininkų kurorto tobulėjimo. Dėkojame visiems mūsų senjorams, kūrusiems Druskininkus, mūsų jaunimui, kuris tiki

Druskininkais. Esame dėkingi visiems miesto partneriams, mūsų draugams ir bičiuliams, kurorto svečiams, mylintiems Druskininkų kurortą ir nuolat jame besilankantiems.

M. K. ČIURLIONIO MIESTAS

Druskininkiečiai labai didžiuojasi savo miestu, jo istorija, kultūros paveldu, tradicijomis, čia gyvenusiais ir gyvenančiais kultūros ir meno žmonėmis, savo veikla praturtinusiais kurorto kultūros gyvenimą.

Druskininkus dažnai vadina Mikalojaus Konstantino Čiurlionio miestu. Mieste 1963 m. įkurtas vieno žymiausių ir iškiliausių druskininkiečių – M. K. Čiurlionio memorialinis muziejus, kuriame XIX a. pabaigoje– XX a. pradžioje gyveno šio garsiojo lietuvių dailininko ir kompozitoriaus šeima. Prie M. K. Čiurlionio vardo puoselėjimo, jo kūrybinės veiklos populiarinimo daug prisidėjo Druskininkų garbės pilietis Adelbertas Nedzelskis. 1975 m. miesto centre pastatytas skulptoriaus Vlado Vildžiūno paminklas žymiajam mūsų kraštiečiui. O dabar Druskininkų parkus ir skverus puošia šio garsaus menininko reprodukcijos. Kiekvieną vasarą kartu su Lietuvos muzikos rėmimo fondu Druskininkuose rengiamas tarptautinis meno festivalis „Druskininkų vasara su M. K. Čiurlioniu“, memorialiniame muziejuje vyksta klasikinės muzikos koncertai.

Druskininkai taip pat yra pasaulinio garso skulptoriaus Žako Lipšico gimtinė. 1993 m. mieste duris atvėrė išskirtinio talento grafiko, tapytojo, skulptoriaus, vitražisto Vytauto Kazimiero Jonyno galerija. 1972 m. dabartinis Druskininkų garbės pilietis Algirdas Valavičius kurorte įkūrė miško muziejų „Girios aidas“, žavintį unikalėmis didžiausio mūsų turto – miškų, floros ir faunos ekspozicijomis. Trisdešimt metų Najasodės kaime gyvenantis tautodailininkas, medžio drožėjas Antanas Česnulis 1991 m. savo sodyboje įkūrė lankytojų ypač mėgstamą skulptūrų ir poilsio parką, kurį pavadino savo vardu. Prie vaizdingo Ratnyčėlės upelio svečius pasitinka autoriaus sukurtas vėjo malūnas, drožinių ekspozicijos ir medinės skulptūros, atspindinčios ir parko kūrybos kelią, ir taurius mūsų tautosakos bei žmogaus gyvenimo epizodus.

Druskininkiečių aktyvų dalyvavimą Sąjūdžio veikloje primena 1989 m. pastatytas tautos atgimimo šauklio Vinco Krėvės biustas, atkurtos laisvės ir nepriklausomybės laikus mena miesto centre 1995 m. pastatytas garsaus skulptoriaus Vytauto Kašubos stilizuotas paminklas Lietuvai „Karalius Mindaugas“.

Seimo narė Kristina Miškinienė pasitaikius progai visada pasikalba su garbiais senjorais

Aktyvaus druskininkiečio Gintauto Kazlausko pastangomis miesto centre 1996 m. įkurtas Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejus.

Sovietinio laikotarpio praeitį primena Viliamo Malinausko 2001 m. įkurtas Grūto parkas, kuriame įrengta socialistinio realizmo dvasia sukurtų tarybinio laikotarpio veikėjų skulptūrų ekspozicija.

Glaudžiai bendradarbiaujant su Augustavu, Lenkijos miesto partneriu, ne tik rekonstruotas Senųjų gydyklų parkas, bet ir jame pastatyta skulptorės Dalios Matulaitės sukurta stela, skirta Lietuvos Didžiajam kunigaikščiui ir Lenkijos karaliui Žygimantui Augustui.

Druskininkiečiai myli savo kraštą ir iš kartos į kartą perduoda įgytas žinias, skambias Dzūkijos liaudies dainas, smagius šokius. Į kurorto istorijos knygą įrašytas ne taip seniai mirusio mokytojo Algirdo Volungevičiaus vardas. Jis Leipalingio mokykloje įkūrė turtingą kraštotyros muziejų. Aktyvia kraštotyrine veikla, išleisdomis knygomis ir publikacijomis apie mūsų kraštą pagarsėjo kraštiečiai Vytautas Valentukevičius, mokytojai Ona Bleizgienė, Marija Grėbliūnienė, Marijona Navickienė, Julija Bliūdžiuvienė ir daugelis kitų.

Daug Druskininkams nusipelno kultūros ir meno žmonės, kurie taurina mūsų gyvenimą, dvasiškai praturtina mūsų kurorto ir

M. K. Čiurlionio ir V. Kudirkos gatvių sankryžoje iškilmingai atidarytas kurorto jubiliejui skirtas stendas „220 priešasčių – Kodėl Druskininkai?“. Simbolinę stendo atidarymo juostelę perkirpo Druskininkų savivaldybės meras R. Malinauskas, kultūros ministras Šarūnas Birutis ir Seimo narė K. Miškinienė. Populiariausių priešasčių autoriai iš visos Lietuvos buvo apdovanoti organizatorių prizais, o pačios geriausios ir originaliausios priešastys įamžintos simboliniame stende, kuris, tikimasi, taps turistų traukos centru ne tik šią vasarą, bet ir visus jubiliejinius metus

viso krašto istorijos klodus. Ypatingas indėlis kurorto medikų, visų kurorto įstaigose dirbančių druskininkiečių, kurie rūpinasi atvykusių svečių sveikata, gera savijauta, maitinimu, malonių aptarnavimu, taip pat ir verslininkų, kurie kuria darbo vietas, rūpinasi inovacijomis, verslo plėtra. Vietos valdžia aktyviai veikia atnaujindama mūsų kurortą ir jo apylinkes, spręsdama gyventojams rūpimus klausimus. Tūkstančiai savivaldybės švietimo, sveikatos, socialinės paramos, jaunimo, kultūros, sporto, ūkio įstaigų, įmonių ir organizacijų darbuotojų nuoširdžiai dirba Druskininkų, čia gyvenančių ir atvykstančių žmonių labui.

APIE DRUSKININKUS – SKAIČIAIS

Lietuvos statistikos departamentas paskelbė pranešimą apie vieną seniausių Lietuvos kurortų – Druskininkus.

2014 m. pradžioje Druskininkų mieste gyveno 13,8 tūkst. gyventojų. Pagal gyventojų skaičių Druskininkai tarp šalies miestų užima dvidešimt antrą vietą ir yra antras pagal dydį Lietuvos kurortas.

2014 m. pradžioje 61 proc. Druskininkų savivaldybės gyventojų sudarė darbingo amžiaus žmonės (Lietuvoje – 62 proc.), 26 proc. – pensinio amžiaus žmonės.

Druskininkų savivaldybėje 2013 m. buvo 8,4 tūkst. užimtų gyventojų. 2013 m. ketvirtąjį ketvirtį vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, neįskaitant individualių įmonių, siekė 2011,9 Lt (šalies vidurkis – 2340,2 Lt), per metus jis padidėjo 9 proc.

2014 m. pradžioje Druskininkuose veikė 592 ūkio subjektai. Daugiausia buvo kitos aptarnavimo veiklos, didmeninės ir mažmeninės prekybos bei variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto, apdirbamosios gamybos, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų įmonių.

Druskininkuose vyrauja smulkusis verslas. 67 proc. veikiančių ūkio subjektų 2014 m. pradžioje turėjo iki keturių darbuotojų, 15 proc. – nuo 5 iki 9 darbuotojų. Tik septyni ūkio subjektai turėjo daugiau nei 150 darbuotojų.

Druskininkai nuo seno garsėja savo mineraliniais vandenimis. Per metus čia išpilstoma 32,8 mln. litrų mineralinio vandens. Druskininkuose taip pat gaminami juvelyriniai dirbiniai, plastikiniai buteliai, filtrai automobiliams, saugos diržai vaikų vėžimėliams, kepami duonos ir pyrago gaminiai.

Druskininkų turizmo informacijos centre 2013 m. apsilankė 28,5 tūkst. turistų. Iš jų daugiau nei pusė – užsieniečiai. 2013 m. Druskininkuose buvo 66 apgyvendinimo įstaigos, kuriose buvo apgyvendinta 272,6 tūkst. turistų. Pagal apgyvendintų turistų skaičių Druskininkai yra antroje vietoje po šalies sostinės Vilniaus. Druskininkuose viešbučių ir motelių numerių užimtumas siekia 58 proc. (šalies vidurkis – 48 proc.).

Daugiausia turistų į Druskininkus atvyksta iš Rusijos (2013 m. 43 proc. visų atvykstančių turistų), Lenkijos ir Baltarusijos. Kurorte lankosi ir turistai iš Latvijos, Vokietijos, Izraelio, Estijos.

2013 m. Druskininkuose buvo keturios bibliotekos, du muziejai, trys kultūros centrai, 18 meno mėgėjų kolektyvų.

KĄ BYLOJA SOSTINĖS JAUNIMO SVEIKATOS TYRIMAI

2014-ieji Lietuvoje paskelbti Vaikų sveikatos metais. Paskelbti neatsitiktinai, nes jaunosios kartos sveikatos rodikliai neįtikėtinais sparčiai blogėja.

Apie tai – žurnalistės Danos Kurmilavičiūtės pokalbis su Vilniaus miesto savivaldybės Sveikatos komiteto darbuotoja Aušra ŠVILPIENE.

Mūsų vaikai serga dažniau už savo bendraamžius kitose Europos šalyse.

Remkimės konkrečiais skaičiais. Nuo 2006 iki 2011 m. sergančių vaikų (iki 18 metų amžiaus) sostinėje padaugėjo nuo beveik 2,5 iki kone 3 proc.

Daugelio vaikų regėjimas ir klausa yra nusilpę, laikysena netaisyklinga, stuburas išlinkęs, jie turi kalbos defektų. Jau daugiau negu pusė pirmokų turi skeleto ir raumenų sistemos problemų. Jaunimas per daug laiko praleidžia prie kompiuterio. Tik 48,4 proc. apklausoje dalyvavusių sostinės mokinių savo sveikatą vertino gerai.

Tyrimai atskleidė ir tai, kad daugelio vaikų mityba nevisavertė.

O kaip prie kompiuterio užsisėdėję vaikai susidoroja su krūviu per fizinio lavinimo pamokas?

Sunkiai susidoroja. Mokytojai skundžiasi, kad pastaraisiais metais tapo itin nelengva vesti fizikultūros užsiėmimus. Kažkodėl labai trapūs tapo vaikų kaulai: pirštai lūžta begaudant kamuoli, čiurna – pritupiant. Vis daugiau atsiranda moksleivių, medikų atleistų nuo fizinio lavinimo pamokų. Amžiaus ryškė – antsvoris ir nutukimas.

Nerimą kelia ir jaunimo psichinė būklė.

Išties kartais moksleivių elgesys peržengia visas normalaus elgesio normas. Jaunimas neadekvačiai elgiasi dėl daugybės priežasčių: dėl nuolatinių stresų, nesugebėjimo susidoroti su pernelyg dideliu krūviu, dėl pervargimo, užimtumo ne pagal jėgas. Vaikai nuolat patiria bendraamžių patyčias, ignoravimą, net fizinį smurtą. Baisiausia, kad bendraamžių neapykantą junta vis jaunesni vaikai. Apklausos duomenimis, mokykloje niekada nesijaučia arba retai jaučiasi saugus

tik kas dešimtas mokinių. Vaikų elgesys tiesiog žiaurėja. Dėl to jau reikia skambinti visais pavojaus varpais.

Jaunų žmonių sveikata sutrinka ir dėl žalingų įpročių.

Daugiausia rūpesčių kelia rūkantis jaunimas. Tyrimų duomenimis, beveik pusė mokinių teigia, kad yra bandę rūkyti. Kas dešimtas jų rūko kasdien.

Sunerimti verčia ir alkoholio vartojimas. Apklausos rezultatai rodo, kad svaiginamųjų gėrimų ragauja jau vienuolikmečiai, ir šis pomėgis su amžiumi didėja. Tarp devintų klasių mokinių populiariausi silpni alkoholiniai gėrimai (sidras, kokteiliai), juos vartoja jau 74,5 proc. mokinių, antroje vietoje – alaus mėgėjai (68 proc.). Beje, didelės žalos sveikatai daro ir energiniai gėrimai. Lietuvoje jie pardavinėjami šalia kitų gaiviųjų gėrimų. Jaunieji vartotojai prisijaukinami, „energetikų“ gamintojams remiant populiarius sporto renginius, koncertus, per kuriuos neretai reklamos tikslais šių gėrimų skardinės dalijamos veltui. O juk ši produkcija sukelia dehidrataciją, nuo jos gali pakilti kraujospūdis, padidėti cukraus kiekis kraujyje, atsirasti dirglumas, nemiga. Ilgiau vartojant ji išsekina nervų sistemą. Ne veltui kai kuriose ES šalyse ši produkcija oficialiai uždrausta, ją parduoda tik vaistinėse.

Vadinasi, turime sugrįžti prie sustiprintos prevencinės veiklos.

Ir prie suaktyvinto sanitarinio švietimo.

Štai dabar medikai pakraupę: mokyklose ir darželiuose dar niekad nebuvo tiek vaikų, apsikrėtusių kirminais, utelėtų, sergančių tokiomis ligomis, kurios plinta per neplautas rankas. Vadinasi, elementariausios higienos įgūdžiai neformuojami šeimose.

Daug kas smunka tokiose šeimose, kur vaikų priežiūra užgulusi tik vieno iš tėvų pečius, arba kur ji patikėta seneliams, nes tėvai emigravę. Tokie asmenys kartais tiesiog fiziškai neįstengia kontroliuoti, ką veikia po pamokų sugrįžęs paauglys. Kuo mažiau dėmesio vaikui – tuo labiau fiziškai ir emociškai jis pažeidžiamas. Piktas, nervingas, nuolat bendraamžius engiantis paauglys – ir suaugusiųjų nepriežiūros auka.

ŠIAULIŲ SPORTO GIMNAZIJOJE NORI MOKYTIS

Vitalis Lebedis

VAIKAI IŠ VISOS ŠALIES

Vijolių vidurinės mokyklos artimiausiu metu laukia dideli pasiekimai – po kelių mėnesių ši ugdymo įstaiga taps regionine sporto gimnazija. Šalyje bus vos dvi tokios mokyklos. Šiuo metu komplektuojamos klasės, mokinių priėmimas jau baigtas. Ta proga surengta spaudos konferencija, kurioje dalyvavo dabartinės Vijolių vidurinės mokyklos direktorė ir Šiaulių miesto savivaldybės vadovai (**nuotr.**).

Pasak Šiaulių miesto mero Justino Sartausko, dabar jau galima drąsiai sakyti, kad Vijolių mokykla taps sporto gimnazija, nors vilties, kad tai pavyks padaryti iki naujųjų mokslo metų pradžios, buvo nedaug. Procedūras paskatino speciali darbo grupė, įsteigta Ministro Pirmininko, ir jo dėmesys šiam projektui. Algirdas Butkevičius įpareigojo Švietimo ir mokslo ministeriją dar šiemet surasti reikiamų lėšų Šiaulių ir Panevėžio sporto gimnazijoms. Nuo rugsėjo 1 d. šioms mokykloms Švietimo ir mokslo ministerija skirs 1 mln. 74 tūkst. litų, o 513 tūkst. litų papildomai turės rasti Kūno kultūros ir sporto departamentas.

„Tokių sporto gimnazijų norėjo ir Vilnius, ir Kaunas, ir Alytus, tačiau Šiauliai ir Panevėžys buvo geriausiai pasiruošę. Savivaldybė taip pat prisidės prie mokyklos išlaikymo“, – sakė Šiaulių meras.

Pasak mokyklos vadovės Irmos Abromaitienės, sporto gimnazija šiemet gali priimti 185 vaikus, tačiau prašymų gauta gerokai daugiau. Mandatinė komisija vertina būsimųjų gimnazistų sportinį meistriškumą ir turės išrinkti pačius geriausius. Mokiniai, kurie šiemet nebus

pakviesti mokytis, taps kandidatais ir lauks laisvos vietos. Beveik pusė visų norinčiųjų lankyti sporto gimnaziją gyvena ne Šiaulių mieste, prašymų gauta iš Kauno, Alytaus, Jonavos, Mažeikių, Plungės, Anykščių, kitų miestų ir miestelių.

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Kūno kultūros ir sporto skyriaus vedėjas Gintaro Jasiūno duomenimis, regioninės sporto gimnazijos steigimu labai domisi įvairiausių sporto šakų federacijos. Jos rekomenduoja gabius vaikus, kartu tariamasi dėl trenerių kandidatūrų. Regioninės sporto gimnazijos atidarymas numatytas šių metų rugsėjo 1-ąją.

LYDERYSTĖ IR PERSONALO VALDYMAS: MOBINGO PROBLEMA

Mini testas

- Ar jums yra tekę tapti kolegų pajuokos objektu ar „atpirkimo ožiu“?
- Ar yra tekę patirti, kaip jaučiasi žmogus, kai susirinkime jam neleidžiama pasakyti nė žodžio („patylėk“, „mes jau žinome tavo nuomonę“, „kalbi ne į temą“ ir pan.) ir taip vyksta nuolat?
- Ar yra tekę iškęsti bendradarbių pažeminimą, ignoravimą, paskalas, priešišką elgesį, agresyvius išpuolius, priekabiavimą?

Lilijana ASTRA

Mykolo Romerio universiteto
docentė

Europos Sąjungos šalyse engimo, persekiojimo darbe, arba mobingo, reiškinys yra tiriamas jau ne viena dešimtmetį. Tačiau tik nedaugelyje šalių engimas arba sąmoningas kenkimas darbe yra pripažįstamas šiuolaikine silpnos lyderystės ir įsigalėjusių pažeidžiamų tarpusavio santykių darbo aplinkoje problema. Tarp tokių valstybių, kurios ėmėsi aktyviai spręsti problemą, paminėtina Vokietija, Skandinavijos šalis, priėmusios specialius antimobinginius įstatymus. Ir neatsitiktinai. Santykiai ir komunikacinis procesas tarp kolegų, vadovo ir darbuotojų yra itin svarbus organizacijų veikloje. Geri tarpasmeniniai santykiai, komunikacinio proceso aiškumas, grįžtamasis ryšys glaudžiai siejasi su pasitenkinimu darbu. Be to, kolegų pagalba yra svarbi efektyviai veiklai vykdyti.

O blogas vidinis bendravimas ir įtempti tarpusavio santykiai lemia konfliktines situacijas, visuotinį nepasitenkinimą. Tyrimais nustatyta, kad psichologinis engimas ir blogi santykiai dažniausiai atsiranda dėl labai žmogiško jausmo – pavydo. Todėl kenčia vadovai ir darbuotojai, kuriems geriau sekasi, kurie parodo didesnę norą dirbti ir labiau stengiasi.

Kita vertus, mobingas tampa tipiniu reiškiniu įtemptoje ekonominėje konkurencijoje, kai gauti geresnį darbą gali tik tie, kurie nevensia sau profesinį kelią skintis brutaliais būdais. Žūt būtini noras siekti karjeros bet kokia kaina nusmukdo kolegiškus santykius, norą pa-

dėti ir parodyti žmogišką dėmesį vienas kitam. Pavyzdžiui, net tokios didelės pasaulinės korporacijos kaip Volkswagen AG, siekdamos apsaugoti savo darbuotojus, viešai deklaruoja apie įmonės profesinius įsipareigojimus ir prevencinius veiksmus, kurie įtvirtina teisingumą ir pagarbą personalo atžvilgiu.

Vienas iš engimo darbe tyrinėjimų pradininkų – švedų gydytojas ir mokslininkas Heinzas Leymannas, tyrinėjęs ankstyvą darbuotojų pasitraukimą iš darbo rinkos. Jo tyrimo rezultatai buvo pribloškiantys, kai paaiškėjo, kad daugelis darbingų švedų priversti pasitraukti iš darbo dėl nesveikų santykių su vadovais ar kolegomis, o valstybė dėl to patiria milžiniškus nuostolius. Tolesni tyrimai lėmė, kad Švedijoje buvo sukurtas ir patvirtintas specialus įstatymas, o šalyje imta kurti pagalbos centrus nukentėjusiesiems vidiniuose įstaigų ir įmonių karuose.

MOBINGO TIKSLAS – SĄMONINGAI PAKENKTI

Mobingo terminas kildinamas iš lotynų kalbos žodžių *mobile vulgus*, reiškiančių maištaujančią, siautėjančią minią, padugnes. Šis apibūdinimas, ko gero, geriausiai perteikia šio skaudaus reiškinio turinį. Daugelis tyrinėtojų, siekdami pabrėžti neigiamą reiškinio aspektą, nevengia ir ryškesnių sąvokų. Pavyzdžiui, puolantieji auką vadinami hienu, maitėdų gauja ir pan.

Kalbant apie engimo darbe reiškinį būtina pažymėti, kad įvairių šalių literatūroje galima aptikti skirtingų apibūdinimų, priklausančių nuo susiklosčiusios tradicijos. Antai mobingo terminas labiausiai paplitęs vokiškai kalbančiose valstybėse ir skandinavų šalyse. Anglosaksai dažnai vartoja *bullying* terminą, o amerikiečiai – *harassment*, *employee abuse* ir kt. Nors ir skirtingai skambantys, iš esmės šie terminai vartojami nesveikiems, psichologiniu terroru, prievarta, bauginimu ir priekabėmis grįstiems darbuotojų santykiams atspindėti.

Engimo veiksmai gali būti nukreipti prieš kolegą, pavaldinį ar vadovą. Kokio tikslo siekiama šiais veiksmais? Mobingas darbo vietoje – tai sąmoningai ir tikslingai inicijuojami veiksmai, kai siekiama sukompromituoti nieko ne-nutuokiantį kitą asmenį, neleisti jam kilti karjeros laiptais, užimti aukštesnes pareigas ar net bandyti apskritai išstumti jį iš darbo. Dažnai tokios potencialios mobingo aukos yra garsiai aprėkiamos, jos patiria apkalbas, šmeižtą ir pajuokas. Taigi šių engimo veiksmy priežastis – silpna lyderystė ir netinkama ORGANIZACIJOS VEIKLOS VADYBA.

PRIENUOSE ĮSIKŪRĖ NAUJA ATSTOVYBĖ

Dovilė Kirkuvienė

Gegužės 27 d. Prienų kultūros ir laisvalaikio centro mažojoje salėje rinkosi rajono ir apskrities verslininkai. Tadien oficialiai atidaryta Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų Prienų atstovybė. Ši organizacija vienija devynias Prienų krašte veikiančias įmones. Atstovybės funkcijos – skatinti prekybos, pramonės, statybos, transporto, ryšių, amatų ir kitų verslo ūkio šakų plėtrą Prienų rajone, rengti pasiūlymus dėl ekonominės veiklos plėtojimo atstovaujamoje teritorijoje ir visame regione.

Renginį pradėjo ir susirinkusius verslininkus bei renginio svečius pasveikino naujosios atstovybės vadovė, UAB „Ekofrisa“ direktorė Lina Padvaiskienė. Ji pasidžiaugė, kad Prienuose prasidėjo naujas verslo ir

savivaldos bendradarbiavimo etapas. Po oficialių kalbų ir sveikinimo žodžių L. Padvaiskienei įteikta rūmų vėliava. Renginyje, be vietos verslininkų, sulaukta ir garbių svečių: Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos prezidento Rimanto Stankevičiaus, Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų prezidento Benjamino Žemaičio, Seimo nario Andriaus Palionio. Su gražia iniciatyva sveikino rajono savivaldybės meras Vytautas Bujanauskas. Pasak mero, tokios atstovybės atidarymas – šviežio oro gūsis verslo ir savivaldos santykiuose. Kita dieną vykusiame tarybos posėdyje buvo patvirtintas sprendimas dėl pritarimo bendradarbiavimo sutarčiai tarp Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų ir Prienų rajono savivaldybės.